

Utbildningsinspektion i Kärna skola, grundskola F-6

Innehåll

Inledning	1
Underlag	1
Beskrivning av skolan.....	2
Sammanfattande bedömning.....	2
Bedömning av utbildningsresultaten.....	3
Bedömning av verksamheten	4
Bedömning av förutsättningarna för utbildningen.....	6

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Kärna skola den 8 och 9 februari 2006. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i den sammanfattande bedömningen åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Kärna skola, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolan som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Kärna skola intervjuades elever, lärare och rektorn samt föräldrar med barn i olika årskurser. Inspektörerna besökte lektioner. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Kärna skola	Antal barn/elever
Skolbarnsomsorg	141
Förskoleklass	35
Grundskola	242

Kommunens förskole- och skolverksamhet är indelad i tre administrativa områden och Kärna skola tillhör Kustens område som täcker västra delen av Kungälv kommun. Skolan är belägen i ett mindre samhälle kringgärdat av landsbygd. Eleverna bor i skolans upptagningsområde och de flesta åker skolskjuts. I samhället ligger även en fristående skola som omfattar förskoleklass och årskurserna 1–9.

Skolbyggnaden som är byggd på 60-talet är nyligen om- och tillbyggd. Lokaler- na är trivsamma och väl anpassade för att bedriva tidsenlig skolverksamhet. Skolgården som är stor och utrustad med lekredskap, ger utrymme för olika sorters lek och aktivitet. I skolan finns också ett kommunbibliotek.

Utbildningen vid skolan omfattar förskoleklass och årskurserna 1–6. På skolan finns en särskild undervisningsgrupp som vänder sig till elever med diagnosen autism eller Aspergers syndrom.

Verksamheten leds av en rektor som också har ansvaret för tre fritidshemsavdelningar och en fritidsklubb inrymda i skolans lokaler. I rektorns ansvar ingår också den förskoleverksamhet som finns inom rektorsområdet.

Elever och personal är indelade i arbetslag. Det finns två klasser för varje skolår. Klasserna är åldershomogena. Personalen i förskoleklass och fritidshem bildar ett arbetslag, lärarna i årskurs 1–3 respektive årskurserna 4–6 bildar två andra.

Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Kärna skola och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga skolförfattningar.

Inspektörerna bedömer att Kärna skolans arbete med elever i behov av stöd är mycket systematiskt och målinriktat. Skolans lokaler och dess bibliotek ger mycket goda förutsättningar att bedriva undervisningen i linje med läroplanens syfte och mål.

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Uppföljningen och utvärderingen av elevernas kunskapsutveckling i andra ämnen än svenska, engelska och matematik bör förbättras.
- Elevernas kännedom om målen för utbildningen bör öka.
- Elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande bör öka.

- Arbetet med progression i lärandet och helheten i elevens utbildning bör förbättras.
- Skolan bör se över så att elevens val erbjuds i den omfattning som bestämmelserna anger.

Bedömning av utbildningsresultaten

Inspektörerna har granskat hur väl skolans elever utvecklar kunskaper, normer och värden enligt målen i skollagen och i läroplanen för det obligatoriska skolväsendet, Lpo 94, avsnitten 2.1 och 2.2 samt de nationella kursplanerna.

Kunskaper

Enligt inspektörernas bedömning ges eleverna i förskoleklassen förutsättningar att utvecklas i den riktning som målen för skolformen anger. Barnen stimuleras att arbeta såväl självständigt som i grupp där man utgår från barnens intressen och behov. Verksamhetens innehåll bygger på lek, fantasi och kreativitet. Det finns också ett nära samarbete mellan förskolklasserna och skolbarnsomsorgen.

Skolan har olika sätt att bedöma elevernas kunskapsutveckling. Som underlag till bedömningarna i svenska, engelska och matematik används de nationella ämnesproven. I skolans kvalitetsredovisning för 2004 framgår att cirka 90 procent av eleverna i årskurs 5 når målen i svenska och engelska och 75 procent av eleverna i årskurs 5 når målen i matematik. Av de 57 elever som slutade årskurs 5 vårterminen 2005 bedömdes 51 ha nått målen i svenska, 51 i engelska och 43 i matematik.

I skolans kvalitetsredovisning redovisas även tidigare års resultat. Vid en jämförelse över tid framgår att andelen som når målen i svenska och engelska ökat allt sedan 2002 medan andelen som nått målen i matematik sjunkit. När resultaten analyserats på individnivå har rektorn och lärarna reagerat på att det är fler pojkar än flickor som inte nått målen. Olika åtgärder vidtas för att öka måluppfyllelsen och för att stödja de elever som inte nådde målen.

Förutom genom nationella ämnesproven i årskurs 5 dokumenteras elevernas kunskapsutveckling i portfolior. Ett annat exempel på dokumentation är de "tankeböcker" som eleverna i årskurserna 1–3 skriver, genom dessa åskådliggörs elevernas kunskapsutveckling och mognad på ett nyanserat och intressant sätt. Någon mer systematisk dokumentation av elevernas kunskapsutveckling och övriga framsteg i andra ämnen än svenska, engelska och matematik saknas dock, vilket gör det svårt att bedöma skolans resultat som helhet. Inspektörernas bedömning är att skolan bör följa upp elevens kunskapsutveckling i alla ämnen mer systematiskt.

Elevernas kännedom om målen för utbildningen bör förbättras. Av intervjuer och lektionsbesök erfar inspektörerna att en del elever känner till att det finns nationella mål för utbildningen men de flesta har liten kännedom målen innebörd.

Normer och värden

Inspektörerna uppfattar att stämningen bland eleverna för det mesta är god, både i klassrummen och ute på rasterna. Resultatet av kommunens elevenkät

visar att nästan alla elever trivs och känner sig trygga i skolan. Intervjuer och andra samtal med eleverna pekar i huvudsak i samma riktning. Där framkommer dock att stämningen bland de äldsta eleverna på skolan kan vara tuff och ibland lite respektlös. Detta är också inspektörernas intryck vid några lektionsbesök där eleverna hade svårt att få arbetsro.

Inspektörernas sammantagna bedömning är att de allra flesta eleverna utvecklar normer och värden i linje med de nationella målen.

Bedömning av verksamheten

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation. Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanen och i andra författningar för respektive skolform.

Arbete med arbetsmiljö och delaktighet

Enligt resultaten från skolans elevenkät som genomförs årligen uppfattar en större andel av eleverna att de är med och planerar vad de skall arbeta med för att nå målen jämfört med tidigare år. Inspektörernas intryck från intervjuer och lektionsbesök ger dock anledning att hävda att elevernas möjlighet till inflytande över sitt eget lärande bör öka. Författningarna anger att eleverna skall ha ett reellt inflytande över sitt eget lärande, vilket även innefattar måldiskussioner med eleverna. Av intervjuer framgår att lärarna gör lokala tolkningar av mål i läroplanen och kursplanerna. Dessa presenteras för eleverna som därefter kan delta i att planera arbetet. Inspektörernas intryck är att elevernas inflytande begränsas till att välja mellan alternativ eller att planera i vilken ordning arbetet skall utföras. Elever är inte med och planerar hur målen kan uppnås och får heller inte insikt i vad målen kan innebära för kunskap. Inspektörerna bedömer att elevernas möjlighet till inflytande över det egna lärandet bör öka.

Vid inspektionsbesöket framkommer på olika sätt att det ibland förekommer konflikter och bråk på skolan. Inspektörernas intryck efter samtal med flera elever är att det mellan eleverna i de äldre årskurserna förekommer kränkande behandling. Även mellan en del elever och lärare kan det förekomma att relationerna är ansträngda menar vissa elever. Efter att ha granskat hur skolan arbetar med att förebygga och förhindra kränkande behandling är inspektörernas bedömning att skolan har väl utarbetade rutiner för detta. Inspektörerna bedömer att skolan vidtar åtgärder för att motverka kränkande behandling och att de incidenter som skett uppmärksammas. Vid besöket kunde inspektörerna konstatera att skolans mål och rutiner finns dokumenterade i en handlingsplan mot kränkande behandling.

Inspektörerna vill uppmärksamma skolan på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. De nya lagens ändamål är främja barn och elevers lika rättigheter och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. För varje skola skall upprättas en likabehandlingsplan som skall ersätta handlingsplanen mot kränkande behandling.

Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen

I de läroplaner som utbildningssystemet omfattar finns en uttalad ambition att utbildningen för eleven skall upplevas som en helhet. Det innebär att elevens kunskapsutveckling länkas in i den utbildning eleven övergår till – en ”röd tråd”. Inspektörernas bedömning är att helheten i elevens utbildning inte är tillräckligt utvecklad vid Kärna skola. Det saknas en röd tråd för de elever som går genom hela skolans verksamhet. Förskoleklasserna bildar arbetslag tillsammans med årskurserna 1 och 2, det finns två sådana arbetslag. Dessa avdelningar har också fritidshem för barn i samma ålder. Dessutom samverkar lärarna i årskurserna 3–6 och fritidsklubben. Samarbetet fungerar och är i en del fall väl utvecklat inom varje arbetslag, däremot brister samverkan mellan dessa vilket gör att det ur elevens perspektiv saknas en helhet genom utbildningen. Lärarna samverkar framförallt årskursvis. Varje elev bör vid övergångarna mötas på en adekvat nivå för att undervisningen under elevens hela skoltid till innehåll och arbetssätt ger rätt stimulans. Inspektörernas bedömning är att arbetet med progression i lärandet och helheten i elevens utbildning bör förbättras. Det förutsätter en samverkan och diskussion mellan de olika nivåerna i skolan samt med fritidshemmen och förskolan.

Individanpassning, individuell studieplanering och särskilt stöd

Vid skolan finns en särskild undervisningsgrupp, ”lilla gruppen”, som endast vänder sig till elever med autism, Aspergers syndrom eller liknande svårigheter. Inspektörernas bedömer att undervisningen är väl anpassade efter elevernas förmågor och behov av särskilt stöd.

Enligt grundskoleförordningen är det i vissa fall möjligt för en elev att få särskilt stöd genom undervisning i en särskild undervisningsgrupp i stället för att eleven får särskilt stöd inom klassens ram. Enligt skolans personal har Kungälv kommun beslutat att de elever som har autism eller Aspergers syndrom skall ges möjlighet till placering i särskild undervisningsgrupp. Se vidare i kommunrapporten.

I övrigt bedömer inspektörerna att arbetet med att utreda och utforma särskilt stöd för elever som behöver detta är av god kvalitet. Skolan har en väl fungerande organisation som gör det möjligt att upptäcka behov, fördela resurser och utveckla kompetensen hos personalen. Åtgärdsprogrammen är väl underbyggda och ändamålsenligt utformade och arbetet utgår från organisations-, grupp och individnivå.

Utvärdering av lärandet

Dokumentation av elevernas kunskapsutveckling är ett viktigt redskap för att kunna följa elevernas kunskapsutveckling och för att kunna bedöma när stödinsatser behöver sättas in. Dokumentationen är också en viktig förutsättning för den information som skall ges under utvecklingssamtalet.

Vid Kärna skola följs elevernas lärande upp och dokumenteras bland annat i portfolior. För svenska och matematik finns utvecklingsstegar som används från årskurs 1 och uppåt. Tankeboken, annat egenproducerat material samt självständigt genomförda uppgifter med ganska fria ramar ger också en nyanseerad bild av elevens kunskapsnivå. I årskurs 5 genomförs de nationella ämnesproven i svenska, engelska och matematik. Dokumentationen av elevernas kunskapsutveckling är enligt inspektörerna god i vissa ämnen och bristfällig i andra.

Inspektörerna bedömer att skolan saknar gemensamma rutiner och former för att dokumentera elevernas kunskapsutveckling i samtliga ämnen.

Från och med den 1 januari 2006 ställs krav på upprättande av en individuell utvecklingsplan för varje enskild elev vid utvecklingssamtalet. Planen skall vara ett framtidsytande måldokument där viktiga utvecklingsområden lyfts fram. Inspektörerna vill framhålla vikten av att skolan intensifierar sitt arbete med att upprätta dessa planer för varje elev.

Kvalitetssäkring och förbättringsarbete

Skolan har ett kontinuerligt kvalitets- och förbättringsarbete som är underbyggt av uppföljningar och utvärderingar under året. Resultaten analyseras och planer för att öka måluppfyllelsen tas fram.

Enligt förordningen om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. skall varje skola årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen skall innehålla en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse. Kärna skolas kvalitetsredovisning ger enligt inspektörerna en god beskrivning av verksamheten och innehåller en värdering av måluppfyllelsen och åtgärder för utveckling. Inspektörerna bedömer att kvalitetsredovisningen formellt uppfyller de krav som enligt förordningen om kvalitetsredovisning ställs på en sådan. Inspektörerna vill dock påpeka att det fr.o.m. den 15 augusti 2005 finns krav på att kvalitetsredovisningen skall utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever. Även elevernas vårdnadshavare skall ges möjlighet att delta i arbetet med kvalitetsredovisningen.

Ledning och intern kommunikation

Rektorn är väl förtrogen med den dagliga verksamheten och har goda insikter i hur utbildningen kan bedrivas. Rektorn är väl känd på skolan och åtnjuter förtroende från personalen. Inspektörerna bedömer att skolan har en väl fungerande ledning, att den interna kommunikationen och ansvarsfördelningen är tydlig.

Bedömning av förutsättningarna för utbildningen

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen; tillgång till den utbildning som skall erbjudas, information om utbildningen, personalens kompetens samt tillgång till läromedel, pedagogiska material och utrustning. Nationella bestämmelser finns bl.a. i skollagen.

Tillgång till utbildning

Enligt grundskoleförordningen skall eleverna i elevens val erbjudas att välja mellan ett allsidigt urval av ämnen. Undervisningen skall syfta till att fördjupa och bredda elevernas kunskaper i ett eller flera ämnen. Vid skolan organiseras elevens val i temaveckor, där eleverna väljer mellan olika teman. Inspektörernas bedömning är att elevernas möjlighet att välja mellan ämnen är begränsat. Skolan bör därför se över så att elevens val erbjuds i den omfattning som bestämmelserna anger.

Skollagen föreskriver dels att som rektor får bara den anställas som genom utbildning och erfarenhet förvärvat pedagogisk insikt, dels att skolan skall använda lärare som har utbildning för den undervisning de i huvudsak bedriver. Skolans rektor har pedagogisk bakgrund och har genomgått den statliga rektorsutbildningen. Läsåret 2005/06 har Kärna skola 28 lärare varav 26 har pedagogisk utbildning. Antalet lärare per 100 elev är 7,9 jämfört med 7,8 i kommunen och 8,0 i riket. Personalen som arbetar i skolbarnsomsorgen deltar även i skolverksamheten för de yngre eleverna. Rektorn och lärarna anser överlag att den kompetensutveckling som erbjuds bygger på behov i verksamheten och att insatserna är givande.

Enligt skolans personal är tillgången till aktuella läroböcker och andra hjälpmedel tillräcklig. Tillgången till ett skolbibliotek är mycket god tack vare att kommunalsbiblioteket inryms i skolans lokaler. Skolans lokaler ger mycket bra förutsättningar för att undervisningen och personalens planering och samarbete skall kunna ske på ett ändamålsenligt sätt. Datorutrustning finns i relevant omfattning men en hel del av utrustningen är gammal och fungerar inte riktigt tillfredställande.

Inspektörerna bedömer att skolan har personal, lokaler samt materiella resurser som ger eleverna förutsättningar att nå målen i utbildningen.

Datum	Ort
2006-12-19	Göteborg

Helén Svelid
Tomas Erlandsson